

MARTA URLIŃSKA
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

SEMINARIUM NAUKOWE *WZBUDZANIE SIŁ SPOŁECZNYCH
SPOŁECZEŃSTWA WYCHOWUJĄCEGO* NA 40-LECIE ISTNIENIA
PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ NA UNIWERSYTECIE
MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU. 04.04.2016, TORUŃ

Wspólnymi siłami trzech jednostek funkcjonujących na WNP w Toruniu: Katedry Socjologii Edukacji i Pedagogiki Społecznej, Katedry Pracy Socjalnej oraz Katedry Edukacji Dorosłych, zostało zorganizowane seminarium naukowe nt. *Wzbudzanie sił społecznych społeczeństwa wychowującego*. W ten sposób uczciliśmy 40-lecie istnienia pedagogiki społecznej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W sali konferencyjnej Biblioteki Uniwersyteckiej 4 kwietnia 2016 roku odbyła się naukowa debata. Seminarium otwarli: prorektor UMK prof. dr hab. Beata Przyborowska oraz dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych prof. UMK dr hab. Piotr Petrykowski. W imieniu organizatorów gości powitała prof. UMK Maria Marta Urlińska, kierownik Katedry Socjologii Edukacji i Pedagogiki Społecznej WNP.

Powołanie w 1976 roku Zakładu Pedagogiki Społecznej należy przyjąć za istotny moment w zakresie formalnej krystalizacji tej subdyscypliny pedagogicznej na UMK w Toruniu. Pierwszym kierownikiem jednostki został profesor Stanisław Kawula. Sesja plenarna seminarium została więc poświęcona wątkom historycznym i perspektywie otwarcia tej dyscypliny na nowe wyzwania społeczne. Prowadził ją prof. UMK dr hab. Piotr Petrykowski – jeden z doktorów wypromowanych przez profesora Kawulę. Do osoby pierwszego kierownika nawiązała w swym referacie prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss, wskazując na jego rolę w nauce. Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Społecznej KNP PAN zadała także istotne dzisiaj pytania o perspektywy pedagogiki społecznej, a to w kontekście zmian dokonujących się współcześnie w Polsce.

W związku z tym, że tradycje toruńskiej pedagogiki społecznej sięgają wielu lat wcześniej intencją organizatorów seminarium było przypomnienie okoliczności towarzyszących jej powstawaniu, a miało to związek z działalnością naukowo-badawczą profesorów: Zbigniewa Kwiecińskiego, Stanisława Kawuli, Jerzego Materne, i Włodzimierza Winclawskiego. Dlatego też w tej części o początkach zespołowych badań toruńskich pedagogów społecznych i socjologów edukacji mówił ich inicjator i wieloletni kierownik badań, prof. zw. dr hab.

Kazimierz Zbigniew Kwieciński. Działania animacyjne i społeczne podejmowane na UMK przez kolejne pokolenia pedagogów społecznych przybliżone zostały przez obecnego kierownika Katedry prof. UMK, dr hab. Marię Martę Urlińską.

Zaprezentowała ona zebranych krótką historię Zakładu w Instytucie Pedagogiki, później Katedry na Wydziale Nauk Pedagogicznych. Pokazała dynamikę rozwoju (33 osoby, które weszły do składu osobowego na krótszy bądź dłuższy czas), wskazała na kierunki przemieszczania się kadr (pojedyncze rozszady kadrowe, łączenie mniejszych jednostek w większe oraz ich rozpad na mniejsze), zaprezentowała także sylwetki sześciu swoich poprzedników – kierowników tej jednostki (profesorowie: Kawula, Olubiński, Nałaskowski, Przybylska, Petrykowski, Borowicz). W konkluzji stwierdziła, że dla środowiska naukowego nie jest najważniejsze formalne usytuowanie pracownika. Istotna jest jego aktywność naukowa skoncentrowana na kwestiach społecznych, ważne są problemy, które pracownik wskazuje jako istotne do zbadania te, które swoją aktywnością rozwiązuje. Stąd ten jubileusz 40-lecia dotyczy szerszego grona pracowników Wydziału niż tylko osób będących formalnie w obecnym składzie Katedry, która jest naturalnym spadkobiercą i kontynuatorem idei kluczowych dla pedagogiki społecznej.

W panelu pierwszym po trzech referatach wprowadzających: prof. zw. dr. hab. Tadeusza Pilcha (*Pedagogika milczenia – pedagogika działania*), prof. DSW, dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz (*Dwie narracje jednej wspólnoty jako problem i wyzwanie wychowania. Przypadek Polski*) oraz prof. zw. dr. hab. Krystyny Szafraniec (*Spółczesność ponowoczesna jako źródło problemów młodzieży i z młodzieżą. Z perspektywy socjologa*) moderatorzy – prof. zw. dr. hab. Joanna Rutkowiak oraz Michał Wojtczak (były Senator RP, wcześniej pracownik Zakładu Pedagogiki Społecznej) poprowadzili dyskusję nad kategorią społeczeństwa wychowującego, jej aktualnością i nowymi interpretacjami w czasach zaskakujących zmian społecznych.

W panelu drugim tezy zawarte w referatach: prof. UŁ, dr. hab. Arkadiusza Żukiewicza (*Siły ludzkie w pedagogice społecznej Heleny Radlińskiej. Dorobek przeszłości w służbie teraźniejszości i przyszłości*), prof. UMK dr. hab. Tomasza Biernata (Wartości duchowe jako źródło sił w pracy socjalnej) oraz prof. UG, dr. hab. Ewa Rodziewicz (*Pedagogika jako estetyka i polityka na przykładzie Romany Miller. Konteksty myślenia pedagogicznego*) zostały poddane pod dyskusję prowadzoną przez: prof. zw. dr. hab. Władysławę Szulakiewicz oraz dr. Jana Malinowskiego. Głosy uczestników skupione były na problematyce wzbudzania jako teorii i praktyce działania pedagogicznego, aktywizacji, animacji i wsparciu społecznym.

Trzeci panel poświęcony był siłom społecznym jako czynnikom sprawczym zmiany, ich wykrywaniu, pobudzaniu, wyzwaniu, organizowaniu. Dyskusję prowadzoną przez prof. UP, dr. hab. Zofię Szarotę i prof. UMK dr. hab. Hannę Solarczyk-Szwec poprzedziły referaty: prof. dr. hab. Joanny Madalińskiej-Michalak (*Ujawnianie sił ludzkich a skuteczne przywództwo w szkołach na obsza-*

rach zaniedbanych społecznie), dr. Pawła Rudnickiego (*Alternatywy edukacyjne w warunkach polskiego kapitalizmu. Pedagogie małych działań w poszukiwaniu zmiany*) oraz prof. UW-M, dr hab. Joanny Ostrouch-Kamińskiej (*Przepracowana rodzina – możliwości i obszary wsparcia*).

Ponadto w ramach seminarium został przypomniany i upowszechniony dorobek toruńskiej pedagogiki społecznej. Debacie merytorycznej towarzyszyła bowiem prezentacja dorobku naukowego i organizacyjnego pracowników Zakładu Pedagogiki Społecznej, a następnie Katedry Socjologii i Pedagogiki Społecznej na UMK. W związku z tym na 23 plakatach zaprezentowane zostały inicjatywy, badania i działania obecne w praktyce społecznej toruńskiego środowiska naukowego. Sesja plakatowa zatytułowana „40 lat pedagogiki społecznej i socjologii edukacji w Toruniu. Idee – Ludzie – Realizacje – Pasje” przygotowana została przez 15-osobowy zespół koordynowany przez mgr Magdalенę Urlińską (w skład grupy weszli studenci, doktoranci i pracownicy trzech katedr współorganizujących seminarium). Ponadto studenci pedagogiki i pracy socjalnej pod kierunkiem dr. Jarosława Przeperskiego i mgr Sylwii Szulc przygotowali 33 plakaty z biogramami naukowców, którzy funkcjonowali w tej strukturze instytucjonalnej.

Seminarium naukowe i wydarzenie jubileuszowe objęte zostało patronatami: Marszałka Województwa, Prezydenta i Przewodniczącego Miasta Torunia, JM Rektora UMK, Komitetu Nauk Pedagogicznych oraz Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Mogliśmy prowadzić obrady i wyeksponować plakaty w – jak zawsze – gościnnych przestrzeniach Biblioteki Uniwersyteckiej. Dorobek naukowy oraz inicjatywy edukacyjne i społeczne pracowników WNP utrwalone zostały na plakatach stanowiących integralną część niniejszego sprawozdania i zostały zamieszczone w załączniku (http://www.pedagogika.umk.pl/images/Sesja_plakatowa.pdf).